

Egy festmény története

1896 óta Wessely professzor 185 cm x 125 cm-es gyönyörű festménye díszíti az Erdőhasználati Tanszék mindenkori vezetője szobájának a falát. A budapesti milleniumi kiállításon is bemutatott festményt ekkor ajándékozta Wessely József (Joseph Wessely), egykori osztrák professzor a selmechányai Bányászati és Erdészeti Akadémiának, ahol ekkor már – Szécsi Zsigmond professzor utóda – Csiby Lőrinc volt az Erdőhasználati Tanszék vezetője.

A festmény születési körülményeinek megismeréséhez és Wessely jó magyar kapcsolatainak megértéséhez érdemes áttekinteni ennek a változatos életpályát befutott személyiségnek az életrajzát – H. Killian rövid összefoglalása alapján.

Wessely életrajza

„Joseph Wessely... ez egy olyan név, amelyik még hosszan fog visszahangozni az osztrák erdészek körében, egy név, amely a jó csengését meg fogja tartani, ameddig az utódaink a szakmában azokra az elődökre fognak hálaival emlékezni, akik az erdőgazdálkodásunk fejlődésének bölcsőjénél bábáskodtak”. Ezeket a szavakat mondta Prof. Adolf von Guttenberg, amikor az „erdészet Humboldtját”, Joseph Wesselyt 1898. október 12-én a sírba helyezték. És ez alól a kötelezettség alól a mi, mai generációnk sem vonhatja ki magát.

188 évvel ezelőtt, 1814. március 6-án Bécsben született Joseph Wessely. 1835-ben fejezte be hároméves tanulmányait a Mariabrunni Erdészeti Tanintézetben, és azután két éven át mint asszisztens tevékenykedett ott. „Welschtirolban” (Dél-Tirolban) eltöltött tizenkétéves gyakorlati munka után, 1849-ben az akkor létrehozott bécsi Mezőgazdasági és Bányaiügyi Minisztériumba hívták meg.

1852-ben vette át az újonnan alapított morva-sziléziai erdészeti iskola vezetését Ausseeben. De kompromisszumokra képtelen, akaratos viselkedése rövidesen súlyos nézeteltérésekhez vezetett. Ezért 1855-ben eleget tett a privilegiált Állami Vasúttársaság meghívásának Bánátba, hogy ott a megvásárolt állami birtokokat berendezze, azonban hamarosan visszatért Bécsbe mint ennek a társaságnak az általános uradalmi inspektora. 1865-ben – a nagy eredmények ellenére – kilép ebből a hivatalból és ezután „szabadfoglalkozású” erdés-

zeti szakértőként tevékenykedik a bécsi és a párizsi világiállításoknál.

1867-ben az időközben akadémiai rangra emelt mariabrunni erdészeti iskola igazgatójának nevezték ki. 1868-ban Wessely kezdeményezte az erdészeti kísérleti állomások létesítését a német mező- és erdőgazdák Bécsben tartott gyűlésén. Ez a terv négy évvel később valósult meg. Egy tanszék átalakítása 1870-ben azonban súlyos konfliktushoz vezetett a tanszemélyzettel. Wesselyt a „nyers és kellemetlen viselkedése” miatt először szabadságolták, majd nem sokkal ezután, 56 éves korában nyugállományba vonult.

Wesselyt ezt követően fáradhatatlanul tevékenykedett mint tanácsadó és szakíró, 1898. október 10-én, 84 éves korában, Bécsben bekövetkezett haláláig. Számos műve mellett mindenképp előtt az „Osztrák Alpok-vidék és annak erdőségei” című könyve még napjainkban is fontos lelőhely minden erdészettörténész számára. 1908-ban a bécsi Hochschule für Bodenkultur (Agrártudományi Főiskola) előtti Linné-parkban Wesselynek, a Prof. Weyr által bronzba öntött mellszobrát leplezték le, melynek kőtalapzatára az ő jelmondatát vészték: „Nincs erdő kultúra nélkül, és nincs kultúra erdő nélkül”.

Magyarországi kapcsolatok

Wessely valószínűleg a Bánságban töltött évek alatt ismerkedett meg Adolf Danhelovskyval, a kiváló miholáci erdőmesterrel. Danhelovsky az egyik, 1873-ban Pécsen kiadott szakkönyvét („Abhandlung über die Technik des Holzwaaren-Gewerbes in den slavonischen Eichenwäldern”; azaz: Értekezés a faáru-ipar technikájáról a szlavóniai tölgyerdőkben) elküldte Bécsbe Wesselynek, akinek megtetszhettek a könyvben bemutatott fametszetek, melyek a fakitermelés és fafeldolgozás mozzanatait ábrázolják. Wessely tökéletes arányosítással egymás mellé helyezte a felnagyított ábrákat, egységes erdei háttérrel rajzolt mögéjük, majd olajfestményként fejezte be a művét, még ugyanabban az évben. Kiváló festői képességének köszönhetően nemcsak szakmailag értékes ez az alkotása, hanem művészi szempontból is jelentős értéket képvisel.

Így szerepelhetett ez a festmény már az 1873. évi bécsi világiállítás magyar erdészeti pavilonjában.

Visszaemlékezések szerint a következő párizsi világiállításán aranyéremmel tüntették ki az ott is bemutatott alkotását – annak szakmai és művészeti értékeit elismerve.

A Selmechányáról Sopronba áttelepülő intézményünk a féltett kincsei között menekítette Csonka-Magyarországra ezt a festményt. A II. világháborúban, a bombatámadások során, az akkor az egyetem főépületének földszintjén elhelyezett képet az épület előtt becsapódó bombák repeszdarabjai részben felhasogatták. A jól sikerült restaurálás eredményeként azonban a sérülések nyomai már csupán a vászon hátoldalán fedezhetők fel.

A festmény jövője

Ennek a cikknek a szerzője néhány éve megtisztította és tartósította a festmény felületét, amely a sok évtizedes dohányfüst- és porlerakódás miatt nagyon elsötétedett, komorrá vált a szép táj is. A letisztított képen újra természetes szépségében tündököl az égbolt kékje, a fű zöldje és a frissen vágott fa szép színe is.

A lakkozott felület és az ívesen enyhén behajló vászon miatt a festmény nehezen fényképezhető; a legkisebb fényforrás is csillogást eredményez a felvételeken. Sokan próbálkoztak már a legkülönbözőbb technikával és módszerekkel, de nem sikerült az egész felületről tökéletes képet visszaadni. Egy tavalyi, digitális „próbafelvétel” azonban elég jól érzékelteti a festmény tartalmát és szépségét.

Ez a felvétel azóta bejárta a fél világot, és a jelenlegi tanszékvezető engedélyével már több hazai és külföldi kiadványban megjelentették. Ideje van tehát már annak, hogy a teljes magyar szakközönség is megismerje a híres festményt, illetve annak többé-kevésbé feltárt történetét.

Azért, hogy minél több ember az eredeti, 2,3 m²-es festmény szépségeiben is gyönyörködhesse, az Erdőhasználati Tanszék – saját kezdeményezéssel – átadja azt a soproni Erdészeti, Faipari és Földméréstörténeti Gyűjtemény épületében (Templom u. 4.) lévő konferenciaterem falán történő elhelyezésre. Ezen a helyen nemcsak a múzeum látogatói tekinthetik majd meg, hanem a továbbképzések és a nemzetközi konferenciák résztvevői is – méltó körülmények között.

Rumpf János

Nürnberg, Germany 19. – 22. 3.

HOLZ-HANDWERK 2003

Fontosabb, mint valaha!

Némethy Márta vezetésével ezúttal Prágába tartott az a magyar – újságírással foglalkozó – szakemberek csapata, akik a nürnbergi Holz-Handwerk kiállítás láttnivalóiról tudósíthatnak. A sajtótájé-

koztatót *dr. Werner Neubauer, Konrad Steininger* és *Guido Welk* tartották.

2003. március 19-e és 22-e között, szerdától szombatra a nürnbergi Vásárvárosban, a HOLZ-HANDWERK Szakvásáron adnak találkozót egymásnak a belsőépítészettel foglalkozó asztalosok és asztalosok, valamint a lakberendezési tanácsadók, építésszek és belsőépítésszek.

„Minden eddiginél fontosabb most valamennyi fafeldolgozó kis-

üzemnek az, hogy folyamatosan tájékozott legyen az újdonságokról, innovációról és a piaci trendekről – ekkor van újra esélye a motivációnak a beletörődéssel szemben. A HOLZ-HANDWERK Szakvásár kitűnő alkalmat teremt arra, hogy a piaci történések középpontjában állva felfedezzük a jövőben rejlő lehetőségeket. Ez érvényes mind a kiállítókra, mind pedig a látogatókra is” – nyilatkozta *dr. Werner Neubauer*, a VDMA Német Gép- és Berendezésgyártók Szövetsége famegmunkáló tagozatának ügyvezetője.

A fa hosszú távon is a nyertesek közé tartozik.

Az Európában művelt erdőkből származó faanyag időben korlátlanul áll rendelkezésre, de a fosszilis nyers-

anyagok megfogyatkozásával megugrik a fa és más megújuló energiaforrások kereslete.

A HOLZ-HANDWERK 2003 Szakvásár kínálata az alábbi:

- famegmunkáló gépek
 - szerszámok, csiszoló és fényező anyagok
 - hulladékkezelés
 - vasalatok, zárok, szerkezeti elemek és kiegészítők
 - villamos és sűrített levegős szerszámok
 - felületkezelés
 - irodatechnika és szoftverek
 - szerkezeti és nyersanyagok
 - környezet- és munkavédelem
- Tehát Nürnberg, március 19–22.

Az MTESz Központi Környezetvédelmi Bizottsága 30 éves

A szervezett környezetvédelmi tevékenység kezdetét jelző mérföldkőnek az első Környezetvédelmi Világkongresszust tekintetjük, amelyet 30 éve, 1972-ben Stockholmban tartottak. Ennek dokumentumai mai napig ható érvénnyel határozták meg helyesen azokat a rendező elveket, amelyek betartása biztosíthatja az ember és környezete hosszú távú, dinamikus egyensúlyát, és ezzel az emberiség létfeltételeit. Az alkalomra és az eltelt időszakra visszatekintve rendezte konferenciáját a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége Központi Környezetvédelmi Bizottsága (KKvB) és létrejöttének 30. évfordulója alkalmából a MTESz természet- és környezetügyi díj alapítását a MTESz Szövetségi Tanács Elnöksége elfogadta a következők szerint:

„Az alapított díj elnevezése:

MTESz 'Természet- és Környezetügyért – Zólyomi Bálint' Díj, Emlékkéremmel.

A díj névadójának érdemei, alapítási alapelvei:

• A díj névadója, Zólyomi Bálint akadémikus a természeti környezetünk fejlődéstörténetének kiemelkedő tudósa, alapvetően komplex ökológiai gondolkodású, a Kárpát-medence természet- és környezetügyének elkötelezett képviselője/szolgálattevője volt.

– Már az 1930-as években részt vesz rezervációs területek kijelölésében. Szintetikus látásmódja, természethistorikus szemlélete felismertette a természetben megválaszolható kérdéseket. A virágporszem, fapollen vizsgálatai megalapozták a vegetációtörténeti megállapításait. A Kárpát-medence posztglaciális erdőtörténetét térképen is ábrázolta. Rekonstruált növényföldrajzi kor meghatározásai, palinológiai, régészeti kutatásai hozzájárultak hazánk hon-

foglalás kori történetének pontosításához is. Foglalkozott természeti környezetünk és Magyarország növénytakarójának fejlődéstörténetével, a Balaton kialakulásával. E témakörben a nemzetközi irodalomban is a legtöbbit idézett tudós. Felfigyelt az emberi kultúrának a természetes növényzetre gyakorolt hatására, a társtudományok eredményeire. A tájban lejártszódó folyamatokat élő és élettelen környezetével összhangban látta a múltban és a jelenben egyaránt. Zólyomi Bálint – nemzetközileg is elismert munkássága és – kiragadott eredményei alapján méltán tekinthető a környezetügy előharcosának.

• A díjazottakra a MTESz tagegyesületei tehetnek javaslatot.

• A tagegyesületek javaslataikat minden év június 30-ig juttatják el a MTESz KKvB-hoz, amelyeket az elnök által, a Bizottság tagjaiból felkért testület bírálja el és terjeszti a KKvB teljes ülése elé; a bizottsági döntést 2/3-os többséggel hozzák.”

A Műszaki Tudományos Egyesületek Szövetsége (MTESz) Központi Környezetvédelmi Bizottsága 2002. november 28-án rendezte alakulásának 30 éves évfordulója alkalmából „Környezetvédelmi Évfordulónk” jubileumi konferenciáját. A rendezvény igen sikeresen zajlott cca. 300 fő tág érdeklődési körű szakember jelenlétében, amelynek előkészítője és szervezője volt dr. S. Nagy László, a Bizottság titkára. A rendezvény résztvevőit üdvözölte és a konferenciát megnyitotta dr. Zeltner Tamás, a MTESz elnöke. A konferencia elnöki tisztében dr. Láng István akadémikus, a Környezetvédelmi Tanács elnöke érzékelte a jubileumi konferencia időszerűségét. Váholta, hogy az első stockholmi Környezetvédelmi Világkonferencia szintén 30 évvel ezelőtt zajlott,

amelyen hazánk nem vett részt. A 10 évvel ezelőtti Rio de Janeiróin már képviselték Magyarországot. Ebben az évben a Johannesburgi Világkonferencián viszont a fenntarthatóság és a világgazdaság, ill. a Föld környezetállapotát befolyásoló kérdések kerültek előtérbe, amelyek e konferencia tematikáját is meghatározták.

Előadást tartottak: dr. Szili Katalin, az Országgyűlés elnöke „A Környezetvédelem és a politika összefüggéseiről”, dr. Glatz Ferenc akadémikus „A fenntarthatóság és a tudomány” kapcsolatáról, dr. Faragó Tibor KvVM főosztályvezető „Johannesburg kihívásai és a hazai feladataink”-ról, Ékes József képviselő, az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottságának tagja „A vállalkozói réteg és a települések szerepe a környezetvédelmi problémák megoldásában”, dr. Baráth Elele politikai államtitkár, NFT és EU Támogatások Hivatala „Környezetvédelem és a Nemzeti Fejlesztési Terv összefüggései” címen közölték gondolataikat. Dr. Bácsy Ernő, a MTESz Központi Környezetvédelmi Bizottság elnöke, a 30 éves Központi Környezetvédelmi Bizottság tevékenységének jubileumi értékelése kapcsán a terveit vázolta. A rendezvény kiemelhető színfoltja volt az újonnan alapított MTESz „Természet- és Környezetügyért – Zólyomi Bálint Díj” átadása, amelyet első alkalommal dr. Madas András részére dr. Bácsy Ernő nyújtott át, több mint negyedszázados kimagasló szolgálatának elismeréseként. A díj névadóját dr. Fekete Gábor akadémikus, a díjazottat dr. Jancsó Gábor méltatta. Az eseményt Dévai Nagy Kamilla művészeti vezető a Krónikásének Zeneiskola növendékeivel „varázsolták” bensőséges ünneppé.

Dr. S. Nagy László